T083 TKL 1 (16) 1507 Luận Phân Biệt Công Đức Q3

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 149

LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC

QUYEÅN 3

Phaät baûo caùc Tyø-kheo: “Vôùi loøng ñaïi töø cuûa Phaät, mong muoán sao cho ñeä töû, bieát ñaày ñuû veà nghóa nieäm Phaät, cuõng nhö ngöôøi cha, ñaët ra ñieàu öôùc raên baûo con chaùu, muoán cho chuùng ñöôïc thaønh töïu, khoâng coù khoâng ñöôïc. Ñeå chuyeân caàn, tinh taán nieäm Phaät, neân quaùn Nhö Lai, sao cho hình theå vaø maét mình chöa töøng xa rôøi, nhö A-nan quaùn Phaät khoâng bieát nhaøm chaùn, taâm nieäm khoâng bao giôø heát.” Baáy giôø, treân löng A-nan noåi leân muït nhoït söng ñoû. Ñöùc Phaät sai Kyø Baø chöõa trò cho A-nan. Kyø Baø baïch Phaät: “Con khoâng daùm duøng tay tieáp caän löng A-nan”. Phaät baûo Kyø Baø: - Chæ chöõa trò, chôù hoaøi nghi! Ta seõ thuyeát phaùp cho A-nan nghe, ñeå cho A-nan khoâng coù caûm giaùc ñau nhöùc. Nhö Lai baûo A-nan, haõy nhìn cho thaät kyõ töôùng toát cuûa Phaät. Phaät vì A-nan noùi: “Thaân Nhö Lai laø voâ soá Kim cöông, khoâng theå hö hoaïi, vì ñöôïc hình thaønh do ba ngaøn hai traêm coâng ñöùc phöôùc”. A-nan chaêm chuù nhìn ngaém ñöùc Phaät, khoâng moûi, tai nghe Phaät thuyeát phaùp khoâng chaùn, vôùi taâm nieäm khoâng phaân taùn. Luùc aáy, muït nhoït treân löng A-nan vôõ muû ra, Kyø Baø duøng cao thoa xöùc. Phaät hoûi A-nan: “OÂng coù caûm giaùc ñau nhöùc treân löng khoâng? A- nan ñaùp: - Baïch Theá Toân! Khoâng coù caûm giaùc. Phaät noùi: - Khoâng coù caûm giaùc ñau nhöùc, aáy laø do nieäm Phaät, maø Boán voâ sôû uùy, vaø Möôøi löïc ñöôïc thaønh. Xöa coù Tröôûng giaû, daãn ñöùa ôû ñeán leã Thaâu Baø vaø noùi: “Nam moâ Thaäp Löïc Theá Toân, ñöùa tôù ñöùng sau leã noùi: “Nam moâ Thaäp Nhöùt Löïc Nhö Lai”. Tröôûng giaû noùi:

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 150

- Ñöùc Nhö Lai coù möôøi löïc, sao laïi coù möôøi moät löïc? Ñöùa tôù thöa: “Noùi möôøi moät löïc ñaâu coù sao, ñöøng noùi chín löïc laø ñöôïc. Noùi möôøi moät löïc, laïi coù theâm moät löïc, naøo coù loãi laàm gì?” Ñaïi gia yeân laëng ra veà. Hoûi: Caùc Phaùp sö: “Nhö Lai coù bao nhieâu löïc?” Ñaùp: “Hoaëc coù ba löïc, hoaëc coù möôøi

löïc, hoaëc noùi coù voâ soá. Neáu vaäy, noùi laø löïc thì khoâng giôùi haïn ôû soá möôøi sao?" Tröôûng giaû lieàn xuaát gia hoïc ñaïo, mieãn toâi tôù. Vì chuû nhaø noùi boán chaúng phaûi laø khoâng ñuû, noùi voâ soá chaúng phaûi laø coù thöøa; vaøo thôøi ñieåm thích hôïp, öùng vaät seõ khoâng coù löôïng thöôøng. Nieäm Phaùp. Nghóa laø töø duïc cho ñeán khoâng duïc, töø duïc cho ñeán ñaïo, töø laäu ñeán voâ laäu, töø höõu vi ñeán voâ vi... - Vì sao bieát nhö theá? Xöa, Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp, giaùo hoùa taïi nöôùc cuûa vua Öu Ñieàn. Ñöùc Phaät ñaõ noùi nhö theá naày: Khi coøn ôû coõi Trôøi Ba möôi ba, Phaät vì meï Ma Da thuyeát phaùp, roøng raõ chín möôi ngaøy, roài môùi trôû laïi. Luùc aáy, ôû döôùi phía baéc thaønh Ca Thi, coù Tyø-kheo ni Öu Baùt Lieân Hoa, vôùi taâm nieäm chæ muoán moät mình gaëp Phaät tröôùc tieân. Baáy giôø, caùc quoác vöông cuõng khoâng thaáy Phaät ñaõ ngoùt chín möôi ngaøy, neân ñeàu coù taâm tình khao khaùt, ngöôõng moä, ñeàu taäp hoïp ñeán ñeå gaëp. Phaät suy nghó: "Ta seõ vì Tyø-kheo ni, khoâng neân ôû trong chuùng ñoâng ñaûo naày, maø seõ taïo phöông tieän ñeå cho Tyø-kheo ni aáy ñöôïc ôû tröôùc", töùc thì Phaät hoùa Tyø-kheo ni laøm Chuyeån Luaân Thaùnh Vöông. Theo nhö phaùp cuûa Thaùnh Vöông, caùc tieåu quoác vöông vöøa troâng thaáy vua Thaùnh, ñeàu töï giaûi taùn ñeå nhöôøng choã. Tyø-kheo ni lieàn trôû laïi hình cuõ, ñeán gaëp Phaät, leã baùi, hoûi han. Caùc quoác vöông tieáp tuïc ñeán yeát kieán Phaät, khoâng coøn thaáy Thaùnh Vöông nöõa, môùi bieát vua Thaùnh vöøa roài laø do Tyø-kheo ni hoùa ra, beøn noùi vôùi Tyø-kheo ni: "Choã thaáy vöøa roài laø doái gaït nhö theá sao? Khi ñoù, Öu Baùt Lieân Hoa vôùi taâm nieäm töï cho mình laø ngöôøi ñöôïc thaáy Phaät tröôùc heát! Phaät baûo Öu Baùt Lieân Hoa: "Coâ töï cho mình laø yeát kieán Phaät tröôùc heát, trong khi laïi coù ngöôøi tröôùc caû coâ, sao khoâng xem kyõ laø ai? Phaät noùi: "Chính laø Tu Boà Ñeà ôû trong nuùi phía ñoâng thaønh La Duyeät ñang ôû ñoù vaù y." Vò Trôøi noùi: "Phaät ñaõ veà coõi döôùi roài!" Tu Boà Ñeà baûo: Toâi laø ñeä töû theo phaùp phaûi qua ñoù leã Phaät vaø hoûi han; nhöng suy nghó kó laïi Phaät ñang ôû ñaáy, hoaëc saéc vaøng roøng laø Phaät ö ? Vaøng roøng maø laïi coù giôùi haïn?

Phaät noùi: "Taát caû caùc phaùp laø khoâng, khoâng heà coù. Neáu hieåu möôøi hai nhaân duyeân laø Khoâng, thì hieåu caùc phaùp chaúng phaûi taïo ra, chaúng phaûi laøm ra, chaúng phaûi ngöôøi, chaúng phaûi só phu, khoâng thoï maïng, chaúng phaûi thoï maïng, töùc laø thaáy phaùp. Thaáy phaùp khoâng thoï maïng, coøn thaáy chaúng phaûi thoï maïng laø thaáy Ngaõ". Noùi roài lieàn chaáp tay xöôùng lôùn: "Cung kính ñaûnh leã, ñuùng vaäy". Roài trôû laïi vaù y. Do vaäy, môùi noùi Tu Boà Ñeà laø ngöôøi thaáy Phaät tröôùc nhaát!". Phaät laø chuû cuûa caùc phaùp. Hieåu roõ phaùp Khoâng, töùc laø nieäm Phaùp. Nieäm Chuùng, nghóa laø chuùng Hieàn, Thaùnh. Thoâng thöôøng, chuùng coù nhieàu thöù haïng. Ngoaïi ñaïo thì coù chín laêm loaïi, moãi loaïi ñeàu coù chuùng. Hoaëc ñoù laø nhöõng ngöôøi hoøa hôïp, hoaëc cuõng coù theå khoâng ñoàng, cuõng duøng giôùi luaät, töï ñeà phoøng, cuõng thöïc haønh thieàn ñònh, hoaëc laáy voâ töôûng laøm caùi ñeïp taän cuøng, ñeàu tin ôû vieäc mình laøm töï cho laø chôn chaùnh, chæ khoâng ñöôïc taùm phaåm Thaùnh ñaïo chaân thaät, chính vì theá, neân khoâng theå ñeán Nieát-baøn! Maëc duø coù Naêm thoâng truï nôi

söï soáng laâu vaø voâ töôûng keùo daøi kieáp, nhöng ñeàu khoâng traùnh khoûi sinh töû. Chæ coù ngöôøi thuoäc Boán höôùng, Boán quaû laø Thaùnh chuùng cuûa Nhö Lai, môùi khoâng bò boán ngöïa chaïy nhanh laøm cho troâi noåi, bò tan taùc vì Chín chæ. Neân kinh noùi: “Chín möôi saùu thöù Taêng, Taêng cuûa Phaät laø chôn chaùnh hôn heát. Boán boä chuùng cuûa Nhö Lai ñeàu ñoàng laø doøng hoï Thích, ví nhö nöôùc cuûa boán soâng Haèng, duø moãi soâng ñeàu coù rieâng naêm traêm nhaùnh, nhöng cuøng hôïp vaøo bieån caû, vaø ñoàng moät vò. Chuùng cuõng nhö theá, hoaëc coù doøng Saùt-ñeá-lôïi, hoïaêc doøng Baø-la-moân, hoaëc doøng Tröôûng giaû, hoaëc doøng Cö só. Trong boán doøng ñoù, ñaõ laø ngöôøi hoïc xuaát gia thì ñeàu laø doøng hoï Thích, khoâng coøn ngaàn aáy teân rieâng, vì ñaõ ñöôïc chung goäp laïi neân nghóa aáy caøng saâu. Chuùng Taêng: Laø hôïp laïi tieáp nhaän nôi ba thöøa. La Haùn taêng cuõng xuaát hieän ôû ñaáy, Duyeân nhaát Giaùc, cuõng xuaát hieän ôû ñoù. Ñaïi thöøa Taêng cuõng ôû trong aáy; theá neân goïi laø ruoäng phöôùc toát quyù; giuùp ích cho chuùng sinh trong ba coõi, khoâng coù ai vöôït qua ñöôïc ñòa vò toát ñeïp naày. Nhö Lai duø ñaõ thaønh chaùnh giaùc, thöôøng trôû laïi höôùng ñeán chuùng Taêng. Saùm hoái: Nghóa laø do ñöùc (ñòa) taêng saâu daøy, ba ñôøi chö Phaät, Thanh vaên duyeân giaùc, ñeàu do taêng maø ñöôïc dieät ñoä, cuõng nhö Tyø-kheo Phaïm Ma Ñaït, nöông töïa Thaùnh chuùng maø ñöôïc cöùu giuùp toaøn veïn. Nieäm Giôùi: Nghóa laø thöïc haønh giôùi thanh tònh, ñuû caùc luaät nghi, cuõng nhö thôï goám ñieàu chænh, söõa chöõa ñaát thoâ, laøm ra caùc ñoà ñöïng theo yeâu caàu lôùn, nhoû, vuoâng, troøn, moãi vaät duïng ñeàu vöøa yù mình mong

muoán. Giôùi cuõng nhö theá, neáu ngöôøi giöõ giôùi thanh tònh, mong muoán sinh leân coõi Trôøi, ñeå thoï höôûng phöôùc ba coõi, hoaëc coù ngöôøi muoán döùt tröø keát söû ñeå caàu ñaïo, thì moïi nguyeän caàu seõ ñöôïc vöøa yù. Cuõng nhö chieác bình ñeïp ñeõ, tuøy thuoäc yù muoán ngöôøi laøm ra, töùc seõ ñöôïc ngay. Vì giôùi laø goác, kieâm thöïc haønh Ba möôi baûy phaåm vaø caùc Ñònh, Tam muoäi, döùt tröø Baûy söû, Chín kieát, tieán tôùi thaønh trì Nieát-baøn, ví nhö ñaát thoâ ñaõ thaønh ñoà ñöïng, khoâng coøn vuïn naùt nöõa. Nieäm Thí: Nghóa laø thí coù hai söï: hoaëc thí coù chuû, hoaëc thí khoâng coù chuû. Laïi coù hai caùch thí: 1. Goïi laø cho 2. Goïi laø boû Laïi coù hai loaïi thí: 1. Thí cuûa. 2. Thí phaùp. Cho töùc thí coù chuû. Boû töùc thí khoâng coù chuû. Boû, thì boû kieát. Cho, töùc tröôùc kia ngöôøi ñaõ thoï laõnh cuûa vaø phaùp. Sôû dó thí ñeán Nieát-baøn laø vì: Neáu khi cho ngöôøi cuûa caûi vaø phaùp maø taâm khoâng mong caàu ñöôïc ñeàn traû, khoâng chaáp cuûa, khoâng chaáp phaùp kia, ba söï khoâng coù trôû ngaïi, töùc ñoàng vôùi voâ vi. Neáu coù khaû naêng boû kieát, cuõng laø Nieát-baøn. Boû hay cho ñeàu cuøng ñeán Nieát-baøn, cuõng nhö voi chaïy theo traùng só treû, thoaùi lui thì bò laøm thòt. Neáu tieán thì seõ phaù tan quaân, coøn lui töùc töï boû maïng cho thòt ñeå aên laø leõ taát nhieân. Nieäm Thieân. Coù ba haïng trôøi: Coù Trôøi ñeà cöû, coù Trôøi ñöôïc sinh, coù Trôøi thanh tònh. - Trôøi ñeà cöû laø sao? Ñoù laø Chuyeån luaân Thaùnh vöông, ñöôïc moïi ngöôøi ñaõ ñeà cöû. Sôû dó goïi laø Trôøi, vì Thaùnh vöông coù möôøi vieäc thieän giaùo hoùa ñôøi, khieán cho ngöôøi ñôøi ñeàu sinh leân coõi Trôøi, vaø vì ôû treân con

ngöôøi, neân goïi laø Trôøi. Hoaëc coù thuyeát noùi: “Thaùnh vöông hôn Phaät”. - Vì sao noùi theá?. - Vì Thaùnh vöông trò ngöôøi ñôøi, laøm cho con ngöôøi khoâng coøn ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Thôøi kyø Phaät ra ñôøi, ba aùc khoâng ñoaïn, do ñaáy neân hôn. Hoaëc coù thuyeát noùi: “Ñöùc Phaät hôn Thaùnh vöông. Sôû dó noùi hôn, laø vì Thaùnh vöông duøng möôøi ñieàu thieän giaùo hoùa ñôøi, nhöng khoâng vöôït qua coõi ngöôøi, Trôøi, Phaät xuaát hieän giaùo hoùa ngöôøi ñôøi, khieán hoï ñöôïc ñeán Nieát-baøn, do ñaáy maø hôn”.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 153

Trôøi ñöôïc sinh laø sao? Töø boán Thieân vöông, cho ñeán hai möôi taùm coõi Trôøi, caùc ngöôøi thoï höôûng phöôùc, thaûy ñeàu Trôøi ñöôïc sinh. Sôû dó noùi Trôøi ñöôïc sinh, laø vì coøn löu chuyeån khoâng döøng nghæ, khoâng lìa sinh töû, neân noùi laø Trôøi ñöôïc sinh. Theá naøo laø Trôøi thanh tònh? Nghóa laø ba loaïi ngöôøi: Phaät, Duyeân giaùc, Thanh-vaên, ñeàu döùt heát kieát, söû, ra khoûi ba coõi, thanh tònh khoâng duïc, neân noùi laø Trôøi thanh tònh. Taùm Trôøi Tònh Cö: Thì vöôït qua hai loaïi Trôøi ñeà cöû, Trôøi ñöôïc sinh vì laø xöù thanh tònh. Trong taùm trôøi ñoù, laø choã maø ngöôøi nieäm Thieân raát haâm moä, Nhaân nieäm veà Trôøi ñeà cöû, Trôøi ñöôïc sinh maø cuõng coù lyù ñeå ñeán Nieát-baøn. - Laøm sao bieát ñöôïc nhö theá? - Trong thaønh Xaù veä, coù vôï choàng ngöôøi thanh tín só (Öu baø taéc). Hai ngöôøi khoâng coù con chaùu, ñeàu tinh taán, taâm luoân coù Tam baûo. Baáy giôø, ngöôøi vôï maát sôùm, ñöôïc sinh leân coõi Trôøi Ba möôi ba laøm Thieân nöõ, ñoan nghieâm voâ song, trong coõi Trôøi ít ai saùnh baèng. Thieân nöõ töï nghó: “Ai gaùnh vaùc cho choàng ta?” Neân duøng thieân nhaõn quan saùt theá gian, thaáy choàng cuûa mình nay ñaõ xuaát gia hoïc ñaïo, ñaõ cao tuoåi, laïi toái taêm, keùm coûi, chæ chuyeân tin töôûng maø thoâi, thöôøng queùt doïn saïch seõ thaùp, mieáu, laøm coâng haïnh. Thaáy oâng ta tinh taán, sieâng naêng, veà lyù, leõ ra ñöôïc sinh leân coõi Trôøi, taát nhieân seõ trôû laïi laøm choàng mình. Luùc ñoù, ôû trong tónh thaát, ñeâm ngoài tö duy, ñoät nhieân thaáy aùnh saùng, oâng ta ngaïc nhieân vì coù ñieàu gì laï, beøn ngaång ñaàu ngöôùc nhìn, thaáy coù thieân nöõ, beøn hoûi nguyeân do töø ñaâu ñeán ñaây? Thieân nöõ ñaùp: - Toâi töø treân coõi Trôøi Ba möôi ba ñeán. Toâi voán laø vôï oâng, nay ñaõ laøm Thieân nöõ treân trôøi, vì thaáy khoâng ai gaùnh vaùc cho choàng mình, nay xem ra oâng ñaõ tinh taán, ñuùng ra phaûi trôû laïi laøm choàng toâi. Chính vì leõ ñoù, neân toâi ñeán ñaây ñeå noùi roõ yù muoán cuûa mình! Noùi xong, boãng nhieân khoâng thaáy nöõa! Vì ñaõ trôû veà trôøi. Luùc aáy, Tyø-kheo cao tuoåi, töø ñaáy veà sau, gia coâng tinh taán gaáp boäi, laïi caøng sieâng naêng tu boå, söûa sang thaùp mieáu cuõ, sôùm chieàu khoâng löôøi bieáng, tích luõy coâng phu, ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, chuyeån bieán vöôït troäi hôn, beøn öùng sinh ôû coõi Trôøi Ñaâu-suaát thöù tö. Thieân nöõ laïi duøng thieân nhaõn quan saùt, thaáy Tyø-kheo giaø kia laïi öùng sinh leân coõi Trôøi thöù tö, laïi ñeán noùi: “OÂng ñaõ chöùa goùp tinh taán nhieàu, neân ñaõ vöôït qua coõi cuûa toâi, do vaäy, toâi laïi khoâng ñöôïc oâng laøm choàng!”. Noùi xong, quay ñi.

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 154

Tyø-kheo laïi toû ra tinh taán gaáp boäi, vöôït troäi hôn khi tröôùc nhieàu. Ban ñeâm thì kinh haønh, ngaøy laïi tö duy thieàn, taâm yù chuyeån bieán saùng suoát, nghó suy Boán ñeá. Nhö theá, khoâng bao laâu, beøn chöùng ñöôïc quaû vò A-la-haùn. Ñoù goïi laø nhaân cuûa nieäm Thieân, ñaït ñöôïc ñeán Nieát-baøn laø vaäy. Nieäm Thoâi döùt: Nghóa laø ñöôïc ñònh. Söï thoâi döùt coù hai: Coù thoâi döùt tuïc, coù thoâi döùt ñaïo. Söï thoâi döùt tuïc: Nghóa laø thöïc haønh, laøm vieäc queân meät moûi, raát ít döøng nghæ, löôøi bieáng, neân goïi laø thoâi döùt tuïc. Söï thoâi döùt ñaïo: Nghóa laø ngöôøi cuûa ñònh. - Laáy gì ñeå bieát nhö theá? - Xöa coù Tyø-kheo teân Ñaúng Hoäi, ngoài thieàn yù ñònh gaàn beân ñöôøng caùi. Luùc ñoù coù naêm traêm coå xe chaïy qua, tieáng ñoäng vang doäi aàm aàm, Tyø-kheo vaãn yeân laëng khoâng nghe. Luùc aáy, trôøi noåi saám chôùp, seùt ñaùnh thình lình, trong khoaûnh khaéc, ñaïi ñòa laïi chaán ñoäng, vaãn khoâng nghe thaáy gì. Nhöõng ngöôøi ñi qua, laïi, laøm buïi, ñaát bay taáp vaøo aùo Tyø-kheo. Luùc ñoù, coù moät ngöôøi ñeán gaàn, thaáy vò Tyø-kheo naày ñang ngoài ngay ngaén, khoâng lay ñoäng, maø buïi ñaát baùm ñaày aùo, chaúng hay bieát gì. Roài Tyø-kheo ñònh giaùc, phuûi buïi, ñaát, ñöùng daäy. Ngöôøi kia hoûi: - "Töø tröôùc ñeán giôø, Thaày nguû ö ?". Ñaùp: "Khoâng!" Laïi hoûi: - Neáu khoâng nguû, thì vöøa roài, coù ñoaøn xe chaïy qua, vaø saám seùt, ñaát rung ñoäng, sao vaãn yeân laëng, khoâng kinh haõi? Do ñaâu maø ñöôïc nhö ñaây?. Ñaùp: - Luùc toâi nhaäp tam muoäi thoâi döùt, thì hoaøn toaøn khoâng coøn nghe thaáy gì caû nhö theá. Do vaäy, noùi laø ngöôøi ñöôïc ñònh thoâi döùt, thì duø trôøi ñaát che laáp, rôi rôùt, cuõng khoâng thay ñoåi chí mình, neân môùi goïi ñònh thoâi döùt. Nieäm an ban (Nieäm soå töùc): Nghóa laø thoâi döùt caùc cöû chæ ngoài, dong ruoåi. Loái ñi ñeán ñaïo chaúng phaûi chæ moät caùch ñöôïc toû ngoä maø coù nhieàu caùch, moãi caùch ñeàu coù taùc duïng. Do ñaâu bieát ñöôïc nhö theá?. Xöa, Thaân Töû ñaõ töøng cuùng döôøng möôøi boán öùc Ñöùc Phaät, theo Phaät nghe phaùp, chöa töøng toång taäp soå töùc; ñeán ñôøi Phaät Thích Ca Vaên, töø Tyø-kheo Maõ Sö baét ñaàu ñaït ñöôïc phaùp khoâng, töùc coù daáu aán Kieán ñaïo. Ñöùc Phaät môùi dieãn ñuû veà Tueä, Laäu döùt, Kieát heát. Nay laø trí tueä baäc

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 155

nhaát, khoâng do quaùn soå töùc maø ñöôïc Nieát-baøn. Muïc-kieàn-lieân, xöa ñaõ cuùng döôøng chö Phaät suoát trong ba möôi kieáp, tu haïnh ñaïi thöøa, maø sau cuøng cuõng khoâng xong, gaëp Ñöùc Theá toân, lui nhaän Laäu taän, töø xöa ñeán nay, chöa töøng taäp soå töùc. Tyø-kheo Ca-dieáp, thuôû xöa, cuõng ñaõ töøng cuùng döôøng ba vaïn Nhö Lai, cuõng chöa töøng taäp soå töùc, ñaõ neân ñöôïc Bích-chi-Phaät, nay lui laøm La-haùn. Tyø-kheo Maõ Sö, ngaøy xöa cuõng ñaõ töøng cuùng döôøng baûy vò Phaät, cuõng khoâng taäp soå töùc, nay cuõng Laäu taän. Xöa, A-nan ñaõ töøng cuùng döôøng hai vaïn Nhö Lai, ñaõ töøng theo chö Phaät thaêm hoûi, thoï nhaän giaùo phaùp, cuõng khoâng taäp soå töùc. Chæ coù La Vaân Ma Kha Kieáp Thaát La, töø nhieàu kieáp xa xöa ñeán nay, ñaõ thöôøng taäp an ban (soå töùc), nay cuõng ñeán vôùi ñaïo. Do ñaáy, noùi loái ñeán ñaïo, chaúng phaûi chæ moät caùch. An ban (soå töùc): Nghóa laø bieát hôi thôû daøi, ngaén, laïnh, noùng, chaäm, nhanh, töø thoâ ñeán teá, daàn daàn cheá ngöï ñöôïc töôûng taùn loaïn, töùc laø ñaït ñöôïc söï vi

dieäu. Hoaëc nhôø vaøo hôi thôû ñeå giaùc ngoä. Hoaëc phaân bieät ñeå hieåu roõ. Hoaëc haønh ñaàu ñaø thuû tieát. Hoaëc nghe nhieàu, ghi roäng. Hoaëc thaàn tuùc hieän baøy nhaän thöùc vi teá. Hoaëc töï laøm thanh tònh, hoaëc giaùo huaán ñeå giaùc ngoä. Nhöõng thöù ñoù goïi laø loái tuy khaùc nhau maø vaãn ñoàng trôû veà moät choán. Nieäm Thaân. Nghóa laø phaân bieät boán ñaïi, nhaän hieåu roõ naêm aám, gioáng nhö troø aûo thuaät, nhö chieâm bao. Do ñaâu bieát ñöôïc nieäm thaân seõ ñöôïc ñeán Nieát-baøn?. Xöa, sau khi Phaät nhaäp dieät khoaûng moät traêm naêm, coù vua A Duïc, laøm chuû coõi Dieâm-phuø-ñeà, quaàn thaàn, phu nhaân, voi, ngöïa, moãi thöù ñeàu coù taùm vaïn boán ngaøn. Baáy giôø, vua hay ñi tuaàn tra khaép nöôùc, gaëp vua Dieâm La, coù möôøi taùm ñòa nguïc, cuõng coù quan laïi tra hoûi tuø toäi. Vua hoûi caùc quan taû höõu: - “Ñaây laø nhöõng ngöôøi naøo?” Ñaùp: - Ngöôøi naày laø vua cuûa ngöôøi cheát; chuû phaân bieät vieäc thieän, aùc”. Vua noùi: - Vua cuûa ngöôøi cheát maø coøn coù theå taïo ra ñòa nguïc ñeå tröøng trò toäi nhôn, ta laø vua cuûa ngöôøi soáng maø khoâng theå taïo ra ñòa nguïc ö ?. Hoûi: Ai coù theå taïo ra ñòa nguïc? Caùc quan taâu: - Muoân taâu! Chæ coù ngöôøi aùc cuøng cöïc, môùi coù khaû naêng taïo ra ñòa nguïc maø thoâi. Vua haï leänh cho caùc quan hoûi han, tìm kieám ngöôøi aùc. Caùc quan voäi ñi tìm kieám, thaáy moät ngöôøi ñang ngoài döôùi ñaát, deät boâng, beân caïnh

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 156

coù cung, teân, kieám, coù caàn caâu ñeå caâu caù. Laïi, duøng thuoác ñoäc troän côm laøm thöùc aên cho chim seû. Quan trôû laïi, ñem tröôøng hôïp naày taâu vôùi vua, coù ngöôøi aùc nhö theá. Vua noùi: - Ngöôøi aáy raát aùc, taát nhieân haén ta coù khaû naêng laøm ñöôïc caùc vieäc ôû ñòa nguïc. Vua sai ngöôøi goïi: “Nhaø vua muoán gaëp oâng”. Ngöôøi aùc noùi: - Ta laø tieåu nhôn, khoâng coù hieåu bieát chi, vua duøng ta laøm gì? Vò quan noùi: - Chính nhaø vua muoán ñöôïc oâng cai trò vieäc ñòa nguïc! Ngöôøi aùc kia, laäp töùc ñi veà nhaø. ÔÛ nhaø coù meï giaø, beøn noùi vôùi meï: “Nhaø vua cho goïi con, meï aï!”. Ngöôøi meï noùi: “Vua goïi con laøm gì?”. Ngöôøi con noùi: - Vua muoán sai con cai trò vieäc ñòa nguïc. Ngöôøi meï noùi: - Con ñi, meï laøm sao soáng? Ngöôøi meï lieàn oâm chaët chaân con, khoâng buoâng ra. YÙ ngöôøi con quyeát ñi, lieàn ruùt dao cheùm meï. Gieát meï xong, roài ñi ñeán choã vua. Vua hoûi: - Meï khoâng buoâng thaû, do ñaâu ngöôi ñeán ñaây ñöôïc?. Haén ta ñaùp: - Toâi gieát meï maø ñeán! Vua noùi: - Thaät laø ngöôøi aùc, taát nhieân coù khaû naêng lo caùc vuï vieäc ñòa nguïc. Vua lieàn uûy thaùc ngöôøi naày taïo döïng ñòa nguïc. Thieát laäp vaïc nöôùc soâi, caây röøng göôm, vua lieàn phong ngöôøi naày laøm vua ñòa nguïc, cho laäp quan phuï taù, taát caû ñeàu coù soå saùch, nhö vua Dieâm La. Vua haï lònh: “Neáu coù ngöôøi naøo vaøo thaønh naày, thì baát luaän sang, heøn, ñeàu seõ bò trò toäi. Vua noùi: “Giaû söû, chính ta maø bò vaøo trong naày, cuõng chôù cho ñi ra”. Luùc aáy, coù vò Tyø-kheo giaø teân laø Thieän Giaùc, thöôøng ñi khaát thöïc, khi ñeán beân ngoaøi coång thaønh naày, thaáy coù höông hoa ñeïp, nghó beân trong chaéc coù ngöôøi, töùc thì vaøo thaønh, nhöng chæ thaáy caûnh trò phaït toäi nhôn. Tyø-kheo quaù kinh haõi muoán ra trôû laïi, nhöng lính nguïc khoâng cho, vaø muoán daãn ñeán vaït nöôùc soâi. Vì Tyø-kheo khaån caàu: - Haõy roäng löôïng moät chuùt cho

toâi, ñeå ñeán giöõa tröa. Trong khoaûnh khaéc coù ñoâi nam nöõ phaïm toäi daâm, ñöôïc ñem ñeán ngoài ñoù ñeå chôø trò toäi, cai nguïc ñaët coái giaõ gaïo, ñeå giaõ hai toäi nhôn naày thaønh ñoáng nöôùc boït". Vò Ñaïo nhôn nhìn thaáy thaûm traïng naày xong, baét ñaàu nghó ñeán lôøi Phaät daïy: "Thaân ngöôøi nhö boït nöôùc tuï hoïp, chí lyù thay, lôøi noùi aáy! Theá laø trong khoaûnh khaéc, nhoùm boït naày, laïi bieán ñoåi thaønh maøu traéng. Vò ñaïo nhôn laïi nghó ñeán caâu: "Thaân ngöôøi nhö ñoáng tro taøn, ñoåi thay, xeâ dòch khoâng nhöùt ñònh, nhö troø aûo thuaät, nhö bieán hoùa".

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 157

Roõ raøng ñaáy chaúng coù gì chaéc chaén caû! Töùc thì yù toû ngoä, Laäu taän, kieát söû ñeàu ñöôïc giaûi tröø. Baáy giôø, nguïc toát ñaåy Thieän Giaùc vaøo vaïc nöôùc soâi, Tyø-kheo cöôøi! Lính nguïc noåi côn giaän döõ, sai boán ngöôøi xoác hai naùch, ñaët loän ngöôïc vaøo trong vaïc, töùc thì nöôùc noùng hoùa ra maùt laïnh. Tyø-kheo lieàn bieán hoùa thaønh ngaøn laù sen, vaø ngoài kieát giaø ôû trong hoa sen". Lính nguïc ngaïc nhieân sôï haõi, taâu vôùi vua A Duïc: "Trong nguïc hoâm nay, coù söï kieän quaùi laï, xin ñaïi vöông taïm ruùt laïi lònh ñeå ñeán xem!". Vua A Duïc phaùn: - "Tröôùc kia, ta ñaõ coù moät yeâu caàu thích ñaùng laø: Neáu ta vaøo trong nguïc cuõng khoâng cho ra. Nay ta laïi vaøo ñoù ö?" Quan laïi taâu vua: - Ñaïi vöông chæ vaøo khoâng sao caû. Vua lieàn vaøo theo. Nhìn thaáy Ñaïo nhôn ñang ngoài treân hoa sen; lieàn hoûi: - Ngöôi laø ngöôøi naøo ?. Ñaïo nhôn ñaùp: - Ta laø Ñaïo nhôn. Ñaïo nhôn noùi vôùi vua: - OÂng laø ngöôøi ngu si! Vua noùi: - Vì leõ gì ngöôi goïi ta laø ngöôøi ngu si ?. Ñaïo nhôn ñaùp: - OÂng khi xöa, khi coøn laø ñoàng töû, ñaõ duøng moät naém ñaát daâng leân Ñöùc Phaät. Phaät tieáp nhaän vaø chuù nguyeän: "Veà sau, oâng seõ laø vò vua cuûa coõi Dieâm-phuø-ñeà, leân ngoâi laøm vua Thieát Luaân, danh hieäu A Duïc. Trong moät ngaøy, oâng seõ khôûi coâng thieát laäp taùm vaïn vaïn ngaøn thaùp Phaät. Vaø nguïc naày laø thaùp Phaät ö ?". YÙ vua töùc thì toû ngoä, beøn aên naên hoái loãi, laïy Thieän Giaùc laøm thaày, vaø töø ñaáy vua haï lònh baõi boû nguïc, chaán höng vieäc phöôùc, cho xaây caát taùm vaïn boán ngaøn thaùp mieáu. Do ñaáy, môùi noùi: "Nieäm thaân ñöôïc Nieát- baøn, laø nghóa ñoù". Theá naøo laø nieäm Töû, ñöôïc ñeán Nieát-baøn?. Xöa, vua A Duïc phuïng söï phaùp Phaät raát tinh taán: thöôøng xuyeân cuùng döôøng naêm traêm chuùng Taêng, boán söï cuùng döôøng khoâng thieáu, caû beân ngoaøi, cuõng cung caáp cho naêm traêm ngöôøi ôû A-luyeän-nhaõ khaát thöïc. Laïi coøn thieát ñaõi caû naêm traêm ngöôøi ñeå thöïc hieän phaùp cuùng döôøng. Laïi cung caáp cuûa cho caùc ngöôøi ngheøo thieáu ôû khaép trong thaønh. Vieäc boá thí keùo daøi thôøi gian raát laâu, neân cuûa baùu trong kho, ngaøy caøng giaûm daàn. Baáy giôø, em vua, teân laø Tu Giaø Ñoá Loä, khoâng tin vaøo Tam baûo. Ñaïi thaàn Da Xaù, cuøng phu nhôn laø Thieän Dung, cuõng khoâng tin. Ba ngöôøi ñoàng taâm lo cho vua, thöôøng can giaùn: "Cuùng döôøng Ñaïo só, seõ

SOÁ 1507 - LUAÄN PHAÂN BIEÄT COÂNG ÑÖÙC, Quyeån 3 158

laøm caïn kieät, roãng khoâng taøi saûn cuûa nöôùc, ñaâu duøng nhöõng ñaïo só naày laøm gì?". Vua A Duïc noùi: - OÂng neân giöõ moàm giöõ mieäng cho toát. Phaøm phu, keû só ôû ñôøi, sôû dó bò cheùm thaân, laø do lôøi noùi aùc. Tu Giaø Ñoá Loä laïi taâu vôùi vua: - Caùc Ñaïo só naày ñeàu laø nhöõng ngöôøi treû tuoåi, mieäng tha hoà nhaám nhaùp thöùc aên ngon, ñoä tuoåi maø duïc tình ñang sung maõn, neáu ñeå ôû haäu cung laâu vôùi phuï nöõ, haù coù theå tin ñöôïc ö ? Vua ñaùp: - Ñaïo só cheá ra luaät hình phaït, duøng phaùp töï ñeà phoøng, tieát thaân, giöõ gìn giôùi caám, khoâng bò khuaát phuïc do saéc duïc ñaâu! Veà sau, Tu Giaø Ñoá Loä ra ngoaøi ñi saên, troâng thaáy moät ngöôøi laãn loän trong ñaøn nai, lieàn ra leänh bao vaây baét ñöôïc ngöôøi aáy, roài hoûi: - OÂng laø ai? Ngöôøi naày ñaùp: - Luùc leân taùm tuoåi, cha meï toâi ñaõ ôû trong nuùi naày, toâi ñöôïc uoáng söõa nai, neân môùi soáng cho ñeán hoâm nay. Laïi hoûi: - Luùc nai khoâng coù söõa thì cha meï oâng aên nhöõng gì? Ngöôøi aáy ñaùp: - Luùc ñoù toâi ñi theo nai, aên coû, laù ñeå töï cöùu maïng mình. Laïi hoûi: - Vaø nhö vaäy coù yù duïc khoâng? Ñaùp: - Coù!, Tu Giaø Ñoá Loä beøn daãn ngöôøi aáy veà cung, ñem chuyeän naày thöa vôùi vua: - Ñaây laø ngöôøi aên coû, vôùi thaân hình oám yeáu, maø vaãn coù tình duïc, huoáng chi caùc Ñaïo só, mieäng töï taïi uoáng aên, thaân theå khoûe maïnh, maäp maïp, haù khoâng coù tình duïc ö ?. Nhaø vua lieàn taâm nieäm: "Phaûi tìm caùch naøo ñeå hoùa ñoä ñöùa em naày?". Lieàn baøy möu giaû boä muoán ra ngoaøi ñi daïo, binh só taäp hoïp, nghieâm chænh chuaån bò ra ngoaøi. Sau ñoù, Vua leùn trôû laïi trong cung aån naùu, khoâng xuaát hieän. Tröôùc ñoù, vua ñaõ baøn vôùi caùc quan: "Neáu sau khi ta ñi roài, thì caùc khanh seõ ñeà cöû ngöôøi laøm vua. Caùc quan lieàn khuyeân ngöôøi em thöû maëc vöông phuïc. Ngöôøi em giaû vôø nhö khoâng chòu. Caùc quan laïi noùi : - Chuùng toâi seõ lo heát, Hoaøng ñeä chæ ñoäi maõo trôøi, maëc vöông phuïc,

ñeå ñöôïc tung hoâ! Seõ coù caùc quan ñöùng haàu beân traùi, phaûi, nhö phaùp cuûa Thaùnh Vöông. Vua A Duïc thaáy em mình ñaõ quyeát ñònh, beøn töø ngoaøi ñi vaøo vaø noùi: - Nhö theá naøo laø ñaïi vöông? Ngöôøi em toû ra raát xaáu hoå khi thaáy vua, xin vua aân xaù, bieát nhö vaäy laø toäi lôùn. Vua A Duïc noùi: - Traåm môùi ra ngoaøi ñi daïo, Khanh v.v.. taïi sao lieàn laøm vieäc naày? Thieát luaân cuûa traãm khoâng toàn taïi ö ?. Sao laïi ngang ngöôïc nhö theá ñöôïc!?. Ta gieát oâng, ñieàu naày oâng phaûi chaáp nhaän thoâi. Vua lieàn sai caùc quan baét giam, ñoàng thôøi bí maät sai ngöôøi ñöa tin cho Ñaïo nhaân hay, roài kheùo noùi leân yù mình nhö vaày: "Ñöông lai, ta seõ gieát oâng, nhöng nghó ñeán oâng môùi laøm vua chöa ñaày ngaøy, yù chöa ñöôïc thoûa thích. Nay taïm nhôø oâng laøm vua baûy ngaøy, cöù nhö phaùp vua cuûa Traãm: Cuõng coù caùc quan theo haàu, cuõng ñuû cung nhôn, kyõ nöõ, uoáng aên tieán ngöï ñaày ñuû. Sau baûy ngaøy, seõ caên cöù nôi phaùp, tích cöïc nhö giaùo maø thi haønh". Maëc duø ñaày ñuû baûy ngaøy, nhöng töï trong taâm ngöôøi em khoâng coù chuùt söôùng vui naøo!". Luùc naøy, Ñaïo nhôn laïi ñeán, mang baùt, caàm tích tröôïng tôùi thaúng tröôùc cöûa cung vua. Vua hoûi: - Ñaïo nhôn muoán gì ? Ñaïo nhôn ñaùp: - Muoán xin ngöôøi cheát! Vua noùi: - Toäi nhôn naày phaûi cheát, Ñaïo nhôn khoâng xin ñöôïc ñaâu!. Ñaïo nhôn laïi noùi: - Chæ xin ñeå laøm Ñaïo nhôn,

seõ khieán cho hoïc ñaïo. Vua noùi: - Thöû hoûi xem ngöôøi naày coù khaû naêng hoïc ñaïo ñöôïc hay khoâng? Ñaïo nhôn lieàn hoûi: - Nay ta xin oâng ñeå laøm Sa-di. OÂng ñoàng yù khoâng? Ñaùp: - Thaønh thaät maø noùi, neáu coù sai khieán laøm toâi tôù, toâi cuõng seõ khoâng choái töø, huoáng chi laïi ñöôïc laøm Sa-di? Vua noùi: - Laøm Ñaïo nhôn khoù, phaûi thaåm tra xem coù theå laøm ñöôïc khoâng? Phaùp cuûa Ñaïo nhôn laø phaûi maëc aùo xaáu, aên dôû, moät loøng ñem hình, maïng, höôùng ñeán vieäc haønh ñaïo maø thoâi. OÂng ñaõ quen vôùi thuù vui rieâng, coù khaû naêng cam chòu khoå haïnh naày khoâng?.

Ñaùp: So vôùi phaûi cheát, khoå haïnh naày khoâng kham noåi sao?. Vua baûo: - Neáu kham noåi aáy laø ñaõ hieåu ra, vaäy phaûi khaát thöïc baûy ngaøy. Vua haï lònh cho noäi cung, luùc Tu Giaø Ñoá Loä ñeán khaát thöïc, phaûi cho thöùc aên raát dôû. Lieàn khieán maëc aùo cuõ xaáu, taïo ra caùc phoøng khaát thöïc, choã naøo cuõng cho ñoà aên dôû, Tu Giaø Ñoá Loä caûm nhaän tình saâu veà toäi mieãn cheát, neân cam taâm aên thöùc aên dôû. Ñuû baûy ngaøy, vua thaáy taám loøng cuûa Tu Giaø Ñoá Loä vaãn khoâng coù gì thay ñoåi, vaãn vöõng taâm, lieàn cho laøm ñaïo, baûo: - OÂng thöôøng noùi: "Ñaïo nhôn nhaøn nhaõ, nhieàu tình, khoù tin". Vì oâng khaát thöïc neân môùi cho ôû trong cung cuûa ta, cuõng coøn coù chuùt töû teá, ñaïo nhôn khaát thöïc, coøn teä hôn nhö theá, leõ naøo coù theå coù duïc tình ö?. Lieàn giao phoù Thieän Giaùc laøm Sa-moân. Vua sai ñeán thaønh Thaïch Thaát. Trong thaønh aáy thöïc haønh caùc thieàn quaùn, hoaëc ôû nôi goø maû, hoaëc ôû beân coäi caây. Baáy giôø, Sa-moân Thieän Giaùc ñang ôû trong choán goø maû ñeå quaùn töû thi. Ban ñeâm, troâng thaáy coù ngaï quyû ñaùnh moät töû thi, Ñaïo nhôn lieàn hoûi: - Vì lyù do gì ñaùnh töû thi naày? Ngaï quyû noùi: - Ta ngoài ôû ñaây, töû thi laøm khoå ta nhö theá, do ñaáy ta môùi ñaùnh. Ñaïo nhôn noùi: - Vì sao khoâng ñaùnh taâm oâng? Ñaùnh töû thi naày phoûng coù ích gì? Trong khoaûnh khaéc, laïi coù vò Trôøi duøng hoa trôøi Vaên-ñaø-la raûi leân treân töû thi. Ñaïo nhôn laïi hoûi: - Vì leõ gì raûi hoa treân töû thi hoâi thoaùi naày?. Ñaùp: - Ta do töû thi naày maø ñöôïc sinh leân coõi Trôøi. Töû thi aáy laø baïn laønh neân ta ñeán raûi hoa ñeå ñeàn ñaùp laïi ôn xöa! Ñaïo nhôn noùi: - Vì leõ gì khoâng raûi hoa trong taâm oâng, laïi raûi hoa treân töû thi hoâi thuùi aáy?. Phaøm goác cuûa thieän, aùc ñeàu do taâm taïo ra. Caùc oâng sao laïi boû goác laáy ngoïn kia?. Luùc aáy, Tu Giaø Ñoá Loä töï nghó: "Ta töø cheát maø ñöôïc soáng, laïi do nhaân duyeân naày seõ ñöôïc giaûi thoaùt. Beøn quaùn thaân nieäm töû, suy nghó phaân bieät, hieåu roõ leõ voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, lieàn ñaït ñöôïc A-la-haùn. Do ñaáy, môùi noùi: "Ngöôøi nieäm Töû, cuõng ñaït ñeán Nieát-baøn laø vaäy".

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.